

Oponentský posudek disertační práce

Ing. Zuzana Svitálková

Dopad finanční krize na efektivnost vybraných bank v EU

Předložená disertační práce ing. Svitákové se věnuje analýze a porovnání efektivnosti bankovního sektoru ve vybraných středoevropských zemích v letech 2004-2011 a snaží se identifikovat hlavní faktory, které mají vliv na pokles efektivnosti v období krize, tj. po roce 2008. Jako modelový nástroj pro naplnění uvedeného cíle si autorka zvolila analýzu obalu dat, což je modelová technika, která se pro analýzy efektivnosti v oblasti bankovníctví vcelku často používá a jedná se tedy o vhodně zvolený modelový rámec. Název práce, který je uvedený výše, není však úplně nejvýstižnější, protože autorka se věnuje hlavně efektivnosti bankovního sektoru ve vybraných zemích a nehodnotí ani tak konkrétní banky.

Celá práce je, kromě úvodu a závěru, rozdělená do pěti kapitol. Nevím, do jaké míry je struktura práce na pracovišti autorky závazná, ale volil bych strukturu a hlavně názvy hlavních kapitol trochu jinak (tak, aby byly konkrétnější a lépe vyjadřovaly, co je v dané kapitole obsaženo). Nepovažuji například za nutné ani rozumné dělit kapitolu na subkapitoly, je-li subkapitola pouze jedna (kapitola 2, subkapitola 2.1). V kapitole 4 je podobně pouze subkapitola 4.1, která se dále dělí na dvě další části. Část 4.1.1 obsahuje přitom pouze jeden řádek! Celá kapitola 4 je přitom o DEA modelech a část 4.1.2 (Použitá data) by dle mého názoru byla vhodnější v jiné části práce.

Úvodní část práce a první dvě další kapitoly vhodným způsobem uvádějí do zkoumané problematiky. Jsou definovány hlavní cíle práce a popsána situace na bankovním trhu v zemích, které jsou do analýzy zahrnuty. Třetí kapitola není jen literární rešerší, jak uvádí její název, ale definuje i některé základní pojmy z oblasti ekonomické efektivnosti. Zajímavá je tabulka 2, ve které jsou přehledně uvedeny vybrané studie, zabývající se mezistátní analýzou efektivnosti bankovních sektorů. To je v souladu s cíli práce. Uvítal bych však, kdyby autorka provedla analýzu toho, jaké vstupy a výstupy autoři používali ve svých studiích. V některých případech to stručně zmíněno sice je, zasloužilo by si to ovšem větší prostor.

Kapitola 4 se věnuje vlastní metodické stránce práce a popisuje DEA modely, které jsou dále aplikované v konkrétní studii. Autorka se v některých případech nevyvarovala nepřesností nebo nejednotnosti. Dále uvádím několik z nich:

- Některé symboly nejsou definovány - např. x_0 a y_0 v (4.1.2). Pro stejný vektor jsou však dále používané symboly X a Y.
- Základní CCR resp. BCC modely by asi měly být uvedeny, ale nejsou – je uvedený pouze vztah pro technickou efektivnost (4.1.2).
- Prvnímu odstavci („Předpokladem je, že...“) na str. 52 vůbec nerozumím. Předpokladem čeho? Při aplikaci DEA modelů bude vždy minimálně jedna jednotka efektivní, efektivita se posuzuje relativně v rámci daného souboru. Stejně by autorka mohla vysvětlit, co myslí tím, že „U DEA se postupuje iterační metodou...“. Tomu také nerozumím a neřekl bych, že je to pravda.
- Autorka mluví o primárních a duálních modelech (str. 52), aniž by je předtím definovala.
- V účelové funkci (4.1.6) by mělo být znaménko “+”.
- Nelze bez dalšího komentáře říci, že v modelu na str. 53 jsou „slacks“ vzdáleností od hranice efektivnosti.
- Autorka používá termín nechtěné/chtěné výstupy – výstižnější se mi zdá výraz nežádoucí/žádoucí výstupy.
- Toneův model (4.1.17) - (4.1.21) není modelem s nežádoucími výstupy (i když po jejich transformaci na „normální“ výstupy tak být použitý může). Je uvedený v jeho nelinearizované podobě a autorka by mohla komentovat, zda tento model dále použila a jak.

Jádro práce a její největší přínos je v kapitole 5. Předpokládám, že autorka použila 3 vstupy a 2 žádoucí výstupy (tak, jak je uvedeno na str. 49) a alternativně jeden nežádoucí výstup. Postrádal jsem trochu diskusi k tomu, proč bylo vybráno právě těchto 6 proměnných. Jinak autorka v kapitole 5 podrobně popisuje výsledky výpočetních experimentů ve všech zemích. V tabulkách uvádí výsledky CCR/BCC modelů bez/s nežádoucím výstupem a dále „velikostně očištěné“ modely. Prosil bych vysvětlit, o co se jedná, protože jsem to v práci nenašel. Ve vztahu k této kapitole mám pro diskusi následující náměty:

- Hypotéza 1 nebyla potvrzena a dle mého názoru ani být potvrzena nemohla. DEA modely hodnotí efektivnost relativně, a pokud bychom předpokládali, že pokles efektivnosti během krize nastane ve všech uvažovaných zemích, potom to nebude mít na výsledky základních DEA modelů zásadní vliv.
- V tabulkách 6, 8, ..., 16 je v posledním řádku průměr z měr efektivnosti vypočtených různými modely. Domnívám se, že to je průměr z naprosto nesrovnatelných hodnot a že více méně nemá smysl.

- Neuvažovala autorka použít modely super efektivnosti pro diskriminaci mezi efektivními bankami?

I když mám k práci některé připomínky, celkově ji hodnotím pozitivně jako pokus o hlubší analýzu efektivnosti bankovního sektoru ve vybraných zemích. Autorka sesbírala množství materiálu a dat, které následně zpracovala pomocí software pro DEA modely.

Z formálního hlediska je práce zpracovaná na poměrně dobré úrovni. Některé formální připomínky jsem již uvedl výše. Další z nich se týká seznamu literatury, který sice čítá úctyhodných 179 položek, ale není zpracovaný jednotně. U některých autorů jsou uváděna jen příjmení, u některých příjmení s iniciály jména, u některých komplet příjmení i jméno. U některých je rok publikace v závorce za autory, u některých až na konci apod. V práci tohoto typu bych očekával, že tomu bude věnována větší pozornost.

Závěr: Celkově lze konstatovat, že se autorka zhostila cílů, které si v práci vytyčila, velmi dobře. Za přínos práce lze považovat především rozsáhnout studii a porovnání efektivnosti bankovního sektoru ve vybraných ekonomikách. Domnívám se, že i přes některé výhrady, věcného i formálního charakteru, splňuje předložená práce všechny nároky, kladené na práce tohoto typu. Autorka prokázala znalosti zvolené problematiky a schopnosti jejich samostatného, uceleného a přehledného zpracování. Proto doporučuji, aby byla, na základě úspěšné obhajoby, udělena *ing. Zuzaně Svitálkové* vědecko-akademická hodnost „Ph.D.“.

Praha, 27.4.2015

prof. Ing. Josef Jablonský, CSc.
vedoucí katedry ekonometrie
Fakulta informatiky a statistiky
VŠE Praha